

pe necesitatea stringentă a consolidării eforturilor la nivelul parlamentelor naționale de implicare activă în procesul decizional european. Articolele ce se succedă, cel al Melaniei Ciot și al Mihaelei Luțaș, comportă un semnificativ caracter tehnic și critic deopotrivă. Primul, despre TL și despre obiectivul competitivității globale, cu impact asupra politicilor locale, oferă soluții economice concrete și amintește de conceptul-cheie al « poliilor de competitivitate », susținut și de către V. Pușcaș, acesta referindu-se la capacitatea de angajare în competiția globală prin construcția de poli de competitivitate, asociați marilor orașe. Analizând adoptarea monedei Euro și provocările convergenței nominale și reale ale României, prinsă între procesul de globalizare și europenizare, Mihaela Luțaș conchide că România se modernizează, însă într-un ritm scăzut raportat la nevoi și la așteptări.

Un scurt istoric al relațiilor Republicii Moldova cu UE și analiza impactului TL asupra aspirațiilor europene ale vecinului de la Est îl regăsim în studiul lui Alexandru Baltag, care semnalează recenta politică de încurajare a Bruxelles-ului pentru integrarea Republicii Moldova, dar și nevoia imperioasă a acesteia din urmă de a asimila și perpetua procesul de europenizare și reformă și de a-și sincroniza politica internă cu traiectoria politicii externe, pentru un plus de coerență și randament. O concentrare laborioasă pe componente economice *stricto sensu* realizează Vincenzo Porcasi, care insistă pe rolul economiei creative, pe « open market » și pe valențele Internetului, pe interconectarea de « creative communities », pe fair-play-ul în competiția globală, fără însă a neglija însemnătatea unei politici culturale active la nivelul UE. Demersul Ioanei Strat, pe de altă parte, activează aparatul critic al analizei asupra reprezentativității internaționale arogate recent Uniunii Europene, printr-o perspectivă funcțională și instituțională. Studiarea procesului de formare a intereselor naționale și a celor europene, gravitând în jurul a două concepte-cheie, precum reprezentativitate și responsabilitate, îi aparține lui Ștefan Tinca, care lasă totuși un final interpretativ deschis cititorilor, în timp ce Anneli Ute Gabanyi surprinde pe un ton critic, detașat și concis, în cadrul dezbaterilor din Germania, eurosceptismul ascendent și intervenția, cu valențe simbolice, Curții Constituționale în ratificarea TL.

Prin laboriosul studiu comparativ al lui Alexandru Ghișă – pe Austria, Ungaria și România, focusat și pe tipurile de cooperare dintre ele sau raportarea lor la UE, prin analiza Oanei Popa – aspectată sociologic, cultural, politic și cu atenție sporită la sensibilitățile istorice, despre aspirațiile de integrare ale statelor din Balcanii de Vest, cât și prin studiul despre implicațiile introducerii monedei Euro în România al Codruței Mare, cartea își găsește drum către final, cu un epilog semnat Tom Gallagher, care apreciază pozitiv demersurile personalităților clujene în a aduce pe agenda publică provocările consecutive Tratatului de la Lisabona și contribuția prolifică a tinerei generații.

Reflectând impresia autorului de față, lucrarea marșează în direcția *multa paucis* – așadar, mult în cuvinte puține. Conținut bogat de idei, o paletă largă de problematici abordate și, mai cu seamă, o largă diversitate de opinii, deopotrivă critice și idealist-aspiraționale constituie punctele forte ale lucrării. Remarcând calitatea informației prezentate, o concluzie s-ar detașa din substanța articolelor adunate aici – indiferent de numeroasele frământări pe care la întâmpină palierul supra-național cu instituțiile UE, fie că referirile sunt îndreptate spre România, Republica Moldova sau alte state membre ori candidate, succesul rămâne sensibil dependent și de eforturile naționale, în special de cel al elitelor – de bună seamă cu dorința evitării a ceea ce latinii ar fi denumit cândva - *pollice verso!*- în arena supraviețuirii, transpusă acum în fața poporului ce le-a delegat autoritatea sau chiar în fața edificiului european, cu suma cetățenilor pe care îi cuprinde.

Andreea – Paula Ibănescu

Lucian NASTASĂ, *Intimitatea amfiteatrelor, ipostaze din viața privată a universitarilor „literari”, 1864-1948*, Cluj-Napoca, Edit. Limes, 2010, 560 p.

Istoricul Lucian Nastasă a adus de ceva vreme în prim-planul cărților sale viața publică și privată a celor care, de-a lungul vremii, au fost un model demn de urmat pentru tineri, și anume, profesorii universitari. Cartea de față, *Intimitatea amfiteatrelor. Ipoteze din viața privată ale universitarilor*

„literari”, 1864-1948, ne introduce în lumea complexă și dinamică a istoricilor și filologilor care s-au perindat de-a lungul perioadei 1864-1948 în cadrele universității clujene, dar și în celelalte centre universitare ale țării.

Așa cum am precizat anterior, subiectul cărții continuă preocupările anterioare ale autorului, dintre care amintim *Intellectualii și promovarea socială în România, secolele XIX-XX*, care are ca tematică promovarea socială a intelectualității românești, prin „căsătorii avantajoase”, absolvirea de instituții prestigioase și apoi practicarea unor „meserii nobile”. În același registru se înscrie și lucrarea *Itinerarii spre lumea savantă. Tinerii din spațiul românesc la studii în străinătate, 1864-1944*, în care este prezentată formarea intelectuală a tinerilor, începând cu studiile oferite de părinți, aceștia având un rol esențial în formarea lor, dar și desăvârșirea studiilor pe meleaguri nemțești, franțuzești și, mai aproape, în spațiul maghiar.

În cele zece capitole, autorul reușește să ne convingă pe deplin că parcurgerea metrilor lineari de arhivă, a biografiilor, memoriilor și a altor surse i-au fost de un real folos pentru redarea adevăratelor vieți, cu bune și cu rele, ale celor care au reușit să ajungă sus, în fruntea mediilor academice. Lucian Nastasă „ne plimbă” prin viața universitarilor, pornind de la visele, gândurile, idealurile feminine, viața de cuplu sau de celibatar, continuând cu situația profesională și materială și încheind cu trecerea la cele veșnice. Ceea ce face autorul este să ne aducă în prim-plan biografiile unor literați (modele demne de urmat în spațiile în care profesează, dar și în viața de zi cu zi) care au lăsat prin propria persoană, dar și prin operă, o comoară pentru urmași.

Viața universitarilor capătă contururi concrete prin exemplele date de autor atunci când face referire la diferite evenimente. Corespondența a fost una dintre sursele de bază folosite; prin citate reușim să îi înțelegem mai bine atunci când au fost puși în fața vreunui moment delicat al vieții. Căsnicia, viața de cuplu erau subiecte intime, tratate între prieteni, față în față, sau prin corespondență. La fel, când ne vorbește despre soții, aceleași surse, la care adăugăm jurnale personale, ne prezintă firea și caracterul atât al soților, care de multe ori erau extrem de agitați și cu accese de furie, așa cum era spre exemplu Al. Philippide, cât și, al consoartelor; așa am aflat că majoritatea dintre ele și-au sacrificat viața și cariera spre folosul gloriei soților, i-au urmat oriunde, indiferent de situație, ajutând astfel la ascensiunea lor: Ecaterina (Catinca) Iorga, mărturisirea în 30 aprilie 1932: „*Un lucru este sigur: nu regret că am servit o mare minte, poate unică în timpul de față.*”

Intimitatea amfiteatrelor... încheie ciclul cărților dedicate profesorului universitar român din cadrul facultăților de filosofie și litere de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, reușind să ne facă să înțelegem epoca, mediul academic și politic în care și-a desfășurat activitatea și, nu în ultimul rând, să îl descoperim ca om, model demn de urmat, soț și părinte. În încheiere putem spune că prin cartea de față, s-a încercat cunoașterea universitarilor cu ajutorul biografiilor, deoarece așa s-a reușit înțelegerea mediului în care ei activau, profesau, trăiau, s-a reușit cunoașterea realității de la fața locului în ceea ce privește instituțiile de învățământ existente, cu bune și cu rele.

Dana Burian